

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МОРЕХІДНИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНІЧНОГО ФЛОТУ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Циклова комісія «Гуманітарних та соціально-економічних дисциплін»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник начальника коледжу
з навчальної роботи
_____ Малай Е.Ф.
« ____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.17 « Морське право »
(шифр і назва навчальної дисципліни за ОПП)

Галузь знань: 27 Транспорт

Спеціальність: 271 Річковий та морський транспорт

Спеціалізація: Судноводіння на морських шляхах

Відділення: Судноводійне
(назва відділення)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 1,5	Галузь знань <u>27 Транспорт</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність <u>271 Річковий та морський транспорт</u> (шифр і назва)		
Розділів - 9	Освітня програма <u>Судноводіння на морських шляхах</u> 3142 Штурман	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 54		2-й	4-й
		Семестр	
		4-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи курсанта – 1,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Молодший спеціаліст	Лекції	
		18 год.	8
		Практичні, семінарські	
		8 год.	2
		Самостійна робота	
		28 год.	44
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання - 26/28
- для заочної форми навчання – 10/44

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Морське право» є ознайомлення з категоріальним апаратом, що дозволяє описати проблеми міжнародного морського права, процеси глобалізації та інтеграції країн в Світовому океані; опанування основних міжнародно-правових та національно-правових

актів, що регламентують діяльність суб'єктів міжнародного морського права у світовому океані; надання уявлення про різні правові режими морських просторів; оволодіння курсантами необхідних знань та навичок з врегулювання міжнародних морських суперечок.

Завдання дисципліни:

- ознайомити курсантів з основними поняттями та категоріями морського права;
- ознайомити з особливостями джерел міжнародного морського права;
- сформулювати систему знань про різні правові режими морських просторів;
- ознайомити з практикою розгляду та вирішення міжнародних морських спорів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни курсант згідно з типовим модельним курсом ІМО підготовки штурмана повинен

Знати:

- основні категорії і поняття морського права, його принцип, форми і методи;
- систему правового регулювання морського права;
- основні міжнародно-правові акти, що регулюють діяльність держав у Світовому океані, складові правові рамки співробітництва держав у сфері мореплавства;
- зміст базових інститутів міжнародного морського права, їх ролі в попередженні конфліктів між державами у зв'язку з діяльністю у Світовому океані;
- основні правові режими морських просторів;
- основні міжнародно-правові механізми розв'язання морських суперечок.

Вміти:

- системно застосовувати міжнародно-правові джерела міжнародного морського права для регулювання морських відносин держав, у тому числі і у випадках, коли такі відносини регулюються нормами декількох галузей міжнародного права;
- виявляти реальні міжнародно-правові позиції держав в галузі морської діяльності;
- оцінювати співвідношення норм міжнародного морського права та національного морського законодавства стосовно до конкретних питань морської діяльності;
- самостійно вивчати нові юридичні питання, що виникають у зв'язку із сучасною морською діяльністю, та обґрунтовувати запропоновані рішення морської проблеми предметними посиланнями на застосовані норми морського права;
- обговорити зміст міжнародно-правові джерел та літератури з морського права.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1 Загальнотеоретичні положення морського права.

Тема 1.1 Введення. Предмет і поняття морського права.

Тема 1.2 Кодекс торгового мореплавства України . система морського права: міжнародне морське право, міжнародне приватне право та національне законодавство. Предмет, об'єкт та суб'єкт міжнародного морського права. Поняття і система джерел міжнародного морського права. Основні та похідні джерела.

Розділ 2 Морське судно і його екіпаж.

Тема 2.1 Загальнотеоретичне положення про морське судно. Правове становище морського судна та його екіпажу.

Тема 2.2 Склад екіпажу судна. Правове становище екіпажу судна. Категорії осіб, які входять до складу екіпажу судна: капітан, командний склад, судова команда. Капітан судна, його обов'язки і права.

Розділ 3 Право користуванням морем.

Тема 3.1 Правовий порядок у Світовому океані . Класифікація та правовий режим морських просторів згідно з Конвенцією ООН з морського права 1982 року.

Тема 3.2 Морські простори з національно-правовим режимом. Правовий режим внутрішніх водних просторів, право мирного проходу іноземних суден. Територіальне море. Суверенітет прибережних держав територіального моря.

Тема 3.3 Морські простори з змішаним правовим режимом. Виняткові (морські) економічні зони. Прилежачі зони. Континентальний шельф. Основні принципи людської діяльності на континентальному шельфі. Морські простори з міжнародно-правовим режимом. Відкрите море. Район. Простори з спеціальними правовими режимами. Міжнародні протоки, річки, канали, озера.

Розділ 4 Правове забезпечення комерційної експлуатації морських суден.

Тема 4.1 Морське перевезення вантажу. Правове становище перевезення вантажів морем . Поняття морського перевезення вантажу. Договір морського перевезення вантажу. Перевезення небезпечних вантажів морем. Відповідальність перевізника.

Тема 4.2 Фрахтування морських суден. Поняття договору фрахтування суден. Види договорів фрахтування суден.

Тема 4.3 Морська буксировка. Поняття та види договорів морського буксирування. Поняття портового та міжпортового буксирування.

Розділ 5 Морське страхування.

Тема 5.1 Поняття морського страхування. Страховий поліс. Абандон.

Розділ 6 Правове регулювання господарських операцій морських портів.

Тема 6.1 Портові збори . Портові збори і плата за услуги судновласнику. Види зборів. Тарифи на услуги вантажовласникам.

Розділ 7 Надзвичайні морські події.

Тема 7.1 Загальна аварія. Поняття про загальну аварію. Поняття окремої (незагальної) аварії.

Тема 7.2 Зіткнення суден. Відшкодування збитків від зіткнення суден.

Тема 7.3 Затримання і арешт морських суден. Відшкодування збитків від забруднення морського середовища. Морські протести.

Розділ 8 Правова охорона морського середовища.

Тема 8.1 Міжнародно-правове забезпечення запобігання забруднення моря з суден. Захист та збереження морського-середовища.

Тема 8.2 Міжнародна конвенція щодо запобігання забруднення з суден (МАРПОЛ-73/82). Особливі райони. Відповідальність власника судна за забруднення. Забезпечення відповідальності власника судна.

Розділ 9 Міжнародно-правове регулювання безпеки мореплавства.

Тема 9.1 Правове забезпечення безпеки мореплавства. Кодифікація міжнародного морського права. Міжнародні Конвенції та рекомендації щодо безпеки мореплавства. Компетенція органів керування морським транспортом України відносно забезпечування безпеки мореплавства.

Тема 9.2 Капітан торговельного судна, капітан порту та їх обов'язки стосовно забезпечення безпеки мореплавства.

Тема 9.3 Тероризм на морі. Сучасні міжнародно-правові проблеми боротьби з піратством. Незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин на морі. Торгівля людьми, включаючи їх незаконне перевезення морем (нелегальна міграція).

4. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма

Найменування розділів та тем дисциплін	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальнотеоретичні положення морського права.												
Тема 1.1 Введення. Предмет і поняття морського права. Тема 1.2 Кодекс торгового мореплавства України. Предмет, об'єкт та суб'єкт міжнародного морського права. Поняття і система джерел міжнародного морського права. Основні та похідні джерела.	6	2	1			3	4,75	0,5	0,25			4
Разом за розділом 1	6	2	1			3	4,75	0,5	0,25			4
Розділ 2_Морське судно і його екіпаж. Відповідно до Кодексу ПДНВ												
Тема 2.1 Загальнотеоретичне положення про морське судно. Правове становище морського судна та його екіпажу. Тема 2.2 Склад екіпажу судна. Правове становище екіпажу судна. Категорії осіб, які входять до складу екіпажу судна: капітан, командний склад, судова команда. Капітан судна, його обов'язки і права.	6	2	1			3	5,75	0,5	0,25			5
Разом за розділом 2	6	2	1			3	5,75	0,5	0,25			5
Розділ 3 Право користуванням морем.												
Тема 3.1 Правовий порядок у Світовому океані. Класифікація та правовий режим морських просторів згідно з Конвенцією ООН з морського права 1982 року. Тема 3.2 Морські простори з національно-правовим режимом.	6	2	1			3	4,25	0,5				4
Тема 3.3 Морські простори з змішаним правовим режимом. Тема 3.4 Морські простори з міжнародно-правовим режимом. Простори з спеціальними правовими режимами.	6	2	1			3	5,75	0,5	0,25			5
Разом за розділом 3	12	4	2			6	10	1	0,25			9
Розділ 4 Правове забезпечення комерційної експлуатації морських суден._												
Тема 4.1 Морське перевезення вантажу. Тема 4.2 Фрахтування морських суден. Тема 4.3 Морська буксировка.	7	2	1			4	4,75	0,5	0,25			4

Разом за розділом 4	7	2	1			4	4,75	0,5	0,25			4
Розділ 5 Морське страхування.												
Тема 5.1 Поняття морського страхування. Страховий поліс. Абандон.	4	1	1			2	4,5	0,5				4
Разом за розділом 5	4	1	1			2	4,5	0,5				4
Розділ 6 Правове регулювання господарських операцій морських портів.												
Тема 6.1 Портові збори. Портові збори і плата за услуги судновласнику. Види зборів. Тарифи на услуги вантажовласникам.	2	1				1	5,25	1	0,25			4
Разом за розділом 6	2	1				1	5,25	1	0,25			4
Розділ 7 Надзвичайні морські події. Відповідно до Кодексу ПДНВ (розділ А-II/1)												
Тема 7.1 Загальна аварія. Тема 7.2 Зіткнення суден. Тема 7.3 Затримання і арешт морських суден. Морські протести.	6	2	1			3	5,25	1	0,25			4
Разом за розділом 7	6	2	1			3	5,25	1	0,25			4
Розділ 8 Правова охорона морського середовища. Відповідно до Кодексу ПДНВ (розділ А-II/1)												
Тема 8.1 Міжнародно-правове забезпечення запобігання забруднення моря з суден. Тема 8.2 Захист та збереження морського-середовища.	6	2	1			3	6,25	1	0,25			5
Разом за розділом 8	6	2	1			3	6,25	1	0,25			5
Розділ 9 Міжнародно-правове регулювання безпеки мореплавства.												
Тема 9.1 Правове забезпечення безпеки мореплавства. Тема 9.2 Капітан торговельного судна, капітан порту та їх обов'язки стосовно забезпечення безпеки мореплавства. Тема 9.3 Тероризм на морі. Сучасні міжнародно-правові проблеми боротьби з піратством. Незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин на морі. Торівля людьми, включаючи їх незаконне перевезення морем (нелегальна міграція).	5	2				3	7,25	2	0,25			5
Разом за розділом 9	5	2				3	7,25	2	0,25			5
Усього годин	54	18	8			28	54	8	2			44

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Загальнотеоретичні положення морського права. Морське судно і його екіпаж.	2	0,5
2	Право користуванням морем.	2	0,5
3	Правове забезпечення комерційної експлуатації морських суден. Морське страхування. Правове регулювання господарських операцій морських портів.	2	0,5
4	Надзвичайні морські події. Правова охорона морського середовища. Міжнародно-правове регулювання безпеки мореплавства.	2	0,5
Разом		8	2

6. Самостійне вивчення тем

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Міжнародно-правове регулювання безпеки мореплавства.	4	6
2	Піратство та тероризм на морі	4	6
3	Міжнародно-правове забезпечення запобігання забруднення моря з суден.	4	6
4	Міжнародна організація морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ). Принципи та порядок роботи систем ІНМАРСАТ та КОСПАС-САРСАТ.	4	6
5	Навігаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Конвенції ООН з морського права 1982р. та Міжнародних правил із запобігання зіткнення суден 1972р.)	4	7
6	Технічні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974р., стосовно конструкції суден, Конвенція про вантажну марку 1966р.)	4	6
7	Експлуатаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978/995р.р., Конвенції про мінімальні норми на торговельних судах 1976р.)	4	7
Разом		28	44

7. Методи навчання

Лекції, семінари, самостійна робота курсантів.

Консультація викладача з питань підготовки до семінарських занять, виконання ІНДЗ за змістом тем.

Індивідуальна співбесіда за програмовим змістом, та перевірка завдань для самостійної роботи курсанта визначених у семінарських заняттях з метою підвищення рейтингу успішності курсанта.

8. Методи контролю

- Усний - семінарські заняття (поточний)
- Комп'ютерний тест (поточний)
- Залік (підсумковий)

9. Розподіл балів, які отримують курсанти

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Розділ 1-2	Розділ 3	Розділ 4-6	Розділ 7-9	T	
15	20	20	15	30	100

T – тестування

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи
Комплект комплексних контрольних робіт
Директорська контрольна робота
Конспект лекцій.
Тестові завдання.

11. Рекомендована література

Базова

- 1 Афінівська конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу від 13 грудня 1974р.
- 2 Конвенція МОН від 19 червня 2003р.
- 3 Кодекс торговельного мореплавства України. Одеса 2010р.
- 4 Шилов А.А. і інш. «Современное международное морское право и практика его применения Украиной».

- 5 Шемякін А.Н., Короткий Т.Р. «Правовое регулирование морской перевозки грузов и пассажиров», Одеса ЛАТСТАР 1999р..
- 6 Сідоренко А.В. « Расследование на морских судах», Одеса ЛАТСТАР 1999р..
- 7 Шемякін А.Н. «Морское право», Харків Одісей 2010р.
- 8 Конвенция о территориальном море и прилежающей зоне. 1958г.
- 9 Конвенция об открытом море 1958г.
- 10 Конвенция о континентальном шельфе 1958г.
- 11 Конвенция о борьбе с незаконными актами, направленными против безопасности морского судоходства, 1988г.
- 12 Конвенція ООН по морському праву 1982 року,
- 13 Міжнародна Конвенція щодо запобігання забруднення з суден /МАРПОЛ-73/82/.
- 14 Международная конвенция СОЛАС-74.
- 15 Международная конвенция о грузовой марке 1966г.
- 16 ПДМНВ-78/95-Международная Конвенция по подготовке и дипломированию моряков и несению вахты.
- 17 Международные правила предупреждения столкновения судов в море - 20 октября 1972г.
- 18 Международная конвенция по безопасным контейнерам. 2 декабря 1972г.
- 19 ИНМАРСАТ – Конвенция о Международной организации морской спутниковой связи. 16 июля 1979г.
- 20 Международная конвенция по поиску и спасанию на море. 1985г.
- 21 Конвенция по предотвращению загрязнения сбросами отходов и другими материалами. 1976г.
- 22 Международная конвенция относительно вмешательства в открытом море в случае аварий, приводящих к загрязнению нефтью. 1969г.
- 23 Международная конвенция о готовности предотвращения загрязнения нефтью, ответственности и сотрудничестве. 1990г.
- 24 Конвенция по обмеру судов. 1969г.

Допоміжна:

- 1 Постанова Каб. Міні. України від 12.10.2000р. №1544 «Положення про портові збори».
- 2 В.П. Топалов, В.Г. Торский « Применение международных конвенций на борту судна», Одесса «Астропринт» 2012г.
- 3 Л.А. Позолотин, В.Г. Торский « Международные конвенции, кодексы, рекомендации ИМО т МОТ: Нормативно-правовое обеспечение безопасности мореплавания, защиты окружающей среды и охраны труда на морском транспорте» Учебное пособие. Одесса «Порты Украины», 1997-80с.

12. Інформаційні ресурси

Методичні вказівки до виконання семінарських занять.
Дидактичні матеріали .